EUROPOS TARYBOS PARLAMENTINĖ ASAMBLĖJA

P A R E I Š K I M A S

Dėl žurnalistų ir medicinos daktarų persekiojimo Baltarusijoje

2021 m. vasario 25 d.

Mes, žemiau pasirašę Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos nariai,

remdamiesi Visuotine žmogaus teisių deklaracija ir joje įtvirtintomis teisėmis į gyvybę, laisvę ir asmens saugumą;

remdamiesi tuo, kad Europos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje, jos 10 straipsnyje yra įtvirtinta pamatinė saviraiškos laisvė, garantuojanti kiekvienam asmeniui teisę laisvai reikšti mintis ir įsitikinimus, gauti bei skleisti informaciją ir idėjas valdžios institucijų netrukdomam ir nepaisant valstybės sienų;

remdamiesi tuo, kad Europos Žmogaus Teisių Teismas (EŽTT), aiškindamas šios laisvės, apimančios tiek asmens teisę skleisti informaciją, tiek visuomenės ją gauti, turinį, yra nurodęs, kad teisė skleisti informaciją ir idėjas apima teisę skleisti ir tam tikrą neigiamą informaciją (ne vien tik neutralią ar pozityvią informaciją), kuri gali būti nepriimtina tam tikrai visuomenės daliai. Be to, iš EŽTT praktikos taip pat seka, kad teisingus faktus atspindinti informacija paprastai neturi būti draudžiama;

a*tsižvelgdami į* paminėtuose ir kituose tarptautinės teisės dokumentuose įtvirtintus medicininės etikos ir medicinos gydytojų darbo principus;

atsižvelgdami į Europos valstybių žurnalistų ir medikų asociacijų, įskaitant Europos žurnalistų federaciją, Lietuvos medikų sąjūdį ir kitus, pareiškimus ir kreipimusis dėl jų kolegų bauginimo ir persekiojimo Baltarusijoje, kuris vykdomas politiniais motyvais ir grubiai pažeidžiant teisingumo principus;

atkreipdami dėmesį į nuo 2020 m. rugpjūčio Baltarusijoje besitęsiančius protestus dėl suklastotų prezidento rinkimų, po kurių nugalėtoju pasiskelbė Aliaksandras Lukašenka, bei tai, kad pasaulio demokratijų bendruomenė nepripažįsta A. Lukašenkos prezidentu, o taikiuose mitinguose Baltarusijoje reikalaujama sąžiningų, tarptautinius standartus atitinkančių rinkimų;

stebėdami Baltarusijoje vykstančius procesus, kai į taikius protestus A. Lukašenkos režimas reaguoja represijomis, politinių kalinių skaičius pasiekė 300, tarp jų – žmogaus teisių gynėjai, žurnalistai, aktyvistai, jaunimo organizacijų, politinių partijų atstovai; jiems fabrikuojamos bylos, juos bandoma palaužti kalėjimuose;

reiškiame gilų susirūpinimą dėl grubių žmogaus teisių pažeidimų, žiniasklaidos laisvių ribojimo ir žurnalistų bei medikų persekiojimo, bauginimo ir įkalinimo Baltarusijoje bei atkreipiame Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos, Europos Tarybos Ministrų komiteto, jam pirmininkaujančios Vokietijos ir kitų ET valstybių narių dėmesį į pastarojo meto įvykius, akivaizdžiai liudijančius minėtus persekiojimo ir politiškai motyvuoto įkalinimo faktus:

1. 2021 m. vasario 18 d. Baltarusijos teismas dviem Lenkijoje įsikūrusios televizijos „Belsat“ žurnalistėms 27 metų amžiaus Kaciarynai Bachvalavai bei 23 m. Amžiaus

Darjai Čulcovai skyrė dvejų metų laisvės atėmimo bausmę. „Belsat“ žurnalistės buvo sulaikytos 2020 m. lapkričio mėnesį, kai filmavo mitingą vienam nužudytam antivyriausybinio protesto dalyviui palaikyti. Žurnalistės siekė pateikti objektyvią informaciją, tačiau buvo nuteistos už „viešąją tvarką šiurkščiai pažeidžiančių protestų organizavimą ir rengimą“. Abi žurnalistės kaltę neigia.

2. 2021 m. vasario 19 d. prasidėjo kitas teismo procesas, kuriame teisiami gydytojas Arciomas Sarokinas bei informacinio portalo www.tut.by žurnalistė Kaceryna Barysevič. Abiems jiems gresia 3 metų įkalinimo bausmė. Gydytojas A. Sarokinas, sąžiningai atliko savo darbą, gelbėdamas žmogaus gyvybę ir apgynęs jo garbę bei orumą. Žurnalistė K. Barysevič teisiama už tai, kad išdrįso paneigti valdžios skleistą melą neva R. Bandarenka, neišgyvenęs po režimo spec. tarnybų prieš jį panaudoto smurto, buvęs neblaivus ir mirė dėl muštynėse patirtų traumų. K. Barysevič, pasiremdama gydytojo A. Sarokino liudijimu, atskleidė, kad R. Bandarenkos kraujyje alkoholio nerasta.

Mes tvirtiname, kad Minske vykstantys niekuo nekaltų žmonių teismai yra pasityčiojimas iš teisingumo ir žmogaus orumo. Šiuos atvejus pasmerkė spaudos laisvės ir žmogaus teisių organizacijos, medikų bendruomenė, demokratinių šalių valdžios atstovai.

Mes esame giliai susirūpinę dėl Baltarusijos piliečių, kurie yra politinio persekiojimo aukos, reiškiame paramą už laisvę ir demokratiją kovojantiems baltarusiams ir raginame Baltarusijos valdžios institucijas nedelsiant panaikinti nepagrįstus kaltinimus gydytojui Arciomui Sarokinui, žurnalistėms Kaciarynai Barysevič, Kaciarynai Bachvalavai, Darjai Čulcovai, kitiems politiniams ir sąžinės kaliniams bei reikalaujame kuo greičiau nutraukti jų baudžiamąjį persekiojimą.

Pareiškimo autorė ir iniciatorė Dr. Laima Liucija Andrikienė, ETPA Viceprezidentė

Pareiškimą parėmė ir pasirašė ETPA nariai:

1. Emanuelis Zingeris, EPP/CD, Lietuva
2. Arminas Lydeka, ALDE, Lietuva,
3. Kamila Gasiuk-Pihowicz, EPP/CD, Lenkija,
4. Arkadiusz Mularczyk, EC/DA, Lenkija,
5. Aleksander Pociej, EPP/CD, Lenkija,
6. Barbara Nowacka, NA, Lenkija,
7. Bogdan Klich, EPP/CD, Lenkija,
8. Boguslaw Sonik, EPP/CD, Lenkija,
9. Jacek Protasiewicz, EPP/CD, Lenkija,
10. Mariia Mezentseva, EPP/CD, Ukraina,
11. Oleksandr Merezhko, SOC, Ukraina,
12. Yevheniya Kravchuk, ALDE, Ukraina,

13. Dmytro Natalukha, EC/DA, Ukraina,
14. Yuliia Ovchynnykova, ALDE, Ukraina,
15. Serhii Sobolev, EPP/CD, Ukraina,
16. Sergiy Vlasenko, EPP/CD, Ukraina,
17. Oleksii Goncharenko, EC/DA, Ukraina,
18. Serhii Kalchenko, EC/DA, Ukraina,
19. María Teresa Jiménez Becerril Barrio, EPP/CD, Ispanija,
20. Carmen Leyte, EPP/CD, Ispanija,
21. Gonzalo Robles, EPP/CD, Ispanija,
22. Arturss Kaimins, NR, Latvija,
23. Inese Libina-Egnere, EPP/CD, Latvija,
24. Marija Golubeva, ALDE, Latvija,
25. Rita Tamašūnienė, EC/DA, Lietuva,
26. Lukas Savickas, SOC, Lietuva,
27. Kęstutis Masiulis, EPP/CD, Lietuva,
28. Reinhold Lopatka, EPP/CD, Austrija,
29. Marija Jufereva – Skuratovski, ALDE, Estija